

ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

(ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΑΡ. 273/2020)

6 Οκτωβρίου, 2021.

[Π. ΠΑΝΑΓΗ, Π., Κ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Τ. ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ,
Χ. ΜΑΛΑΧΤΟΣ, Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ, Δ/ΣΤΕΣ]

ΚΑΤ' ΕΦΕΣΙΝ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΣΕ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ 18 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020 ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΑΡ.
84/2020 ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ HABEAS
CORPUS

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ,

Εφεσεύοντας,

ΚΑΙ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ,
2. ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσιβλητοι

Κώστας Παρασκευάς μαζί με Γιάννη Πολυχρόνη, για τον Εφεσείοντα.

Θεοδώρα Παπακυριακού, μαζί με κα Στάλω Παπούη, Δικηγόροι της Δημοκρατίας, εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για τους Εφεσίβλητους.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Η ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί από την Π. Παναγή, Π.

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΠΑΝΑΓΗ, Π.: Ο εφεσείων καταδικάστηκε από το Κακουργιοδικείο Λάρνακας-Αμμοχώστου σε 26ετή φυλάκιση αναφορικά με αδικήματα σεξουαλικής φύσεως και από τις 27.10.2011 εκτίει την ποινή φυλάκισης του στις Κεντρικές Φυλακές.

Με αίτηση την οποία καταχώρισε στο Ανώτατο Δικαστήριο στις 29.9.2020, επιδίωξε την έκδοση προνομιακού εντάλματος Habeas Corpus ad Subjiciendum για να αφεθεί ελεύθερος ή/και να αποφυλακισθεί «λόγω της παρανομίας ή/και αυθαιρεσίας που υφίσταται πλέον στην αποστέρηση της ελευθερίας του». Η αίτηση απορρίφθηκε και με την παρούσα αμφισβητείται η ορθότητα της απορριπτικής απόφασης.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο παρέθεσε σε έκταση τους ισχυρισμούς του εφεσείοντα, όπως εκτίθενται στην υποστηρικτική της αίτησης ένορκη δήλωση του, προκειμένου να γίνει κατανοητό το εύρος του πραγματικού υποβάθρου του αιτήματος, το οποίο δεν αφορούσε μια συνηθισμένη αίτηση για έκδοση Habeas Corpus λόγω παράνομης κράτησης ή φυλάκισης. Τους διατυπώνουμε εκ νέου στο βαθμό και έκταση που κρίνουμε αναγκαίο για τους σκοπούς της απόφασης μας.

Από τις 25.5.2018 ο εφεσείων, ο οποίος είναι ιατρός ηλικίας 65 ετών, κατέστη δικαιούχος για υποβολή αιτήματος για αποφυλάκιση επ' αδεία, αναδρομικά, δυνάμει των προνοιών του περί Φυλακών Νόμου του 1996, όπως τροποποιήθηκε. Προς τούτο υπέβαλε σχετική αίτηση στις 7.6.2018 στο Συμβούλιο Αποφυλάκισης, η οποία εκκρεμεί, γεγονός που κατά τον εφεσείοντα, παραβιάζει το άρθρο 5(4) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Εξ ου και άσκησε την υπ' αρ. 192/2019 προσφυγή στο Διοικητικό Δικαστήριο για παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας. Με απόφαση που εξέδωσε στις 20.7.2020, το Διοικητικό Δικαστήριο τον δικαίωσε.

Αναφέρεται περαιτέρω στην ένορκη δήλωση του εφεσείοντα, ότι αντιμετωπίζει πολλαπλά προβλήματα υγείας όπως, σακχαρώδη

διαβήτη (ινσουλινοεξαρτώμενος), ελκώδη κολίτιδα, αρτηριακή πίεση, κληρονομική θρομβοφιλία, οστεοπόρωση, υπερτροφία προστάτη, δυσλιπιδαιμία, στηθάγχη, καρδιαγγειακά προβλήματα, πρωτογενές γλαύκωμα ανοικτής γωνίας, ενδοφθάλμια πίεση και γλαυκωματική νευροπάθεια και στα δύο μάτια. Προβλήματα τα οποία έχουν επιδεινωθεί με το πέρασμα του χρόνου και τον εγκλεισμό του στο σωφρονιστικό ίδρυμα σε τέτοιο βαθμό που σήμερα η υγεία και η ζωή του απειλούνται καθημερινά. Από τις 25.6.2013, ιατρικοί λειτουργοί των Φυλακών τον έκριναν ως ακατάλληλο για παντός είδους χειρωνακτική απασχόληση, ενώ στις 3.7.2013 κρίθηκε αναγκαία η πλήρης απαλλαγή του από κάθε είδους χειρωνακτική εργασία.

Ο εφεσείων παραπέμπει σε συγκεκριμένες ιατρικές εξετάσεις και διαγνώσεις καθώς και στο ιατρικό ιστορικό του από τον Δεκέμβρη 2015 μέχρι τον Μάιο 2019, ισχυριζόμενος ότι ιδιαίτερα αρνητικές είναι οι επιπτώσεις από τη διαβίωση του στη φυλακή, τη σίτιση και την παροχή ιατρικής φροντίδας «σε συνθήκες εγκλεισμού ενός ασθενούς» όπως ο ίδιος. Υποδεικνύει ότι οι Κεντρικές Φυλακές, οι οποίες δεν είναι νοσοκομειακές φυλακές, δεν διαθέτουν ειδικούς ιατρούς και στελεχώνονται μόνο από ιατροδικαστή ή/και από παθολόγο, οι οποίοι διαχειρίζονται απλά περιστατικά. Ο ίδιος

ουδέποτε έτυχε παρακολούθησης από ειδικό ιατρό και εξετάστηκε ορισμένες φορές στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας μόνο μετά από πολύ σοβαρά επεισόδια. Αυτές οι απάνθρωπες, όπως τις χαρακτηρίζει, συνθήκες, δεν έχουν αμβλυνθεί, ούτε δύνανται να βελτιωθούν στην υπάρχουσα κατάσταση. Αναφέρει, ενδεικτικά, ότι υπεργλυκαιμικά επεισόδια παρατηρούνται συνεχώς λόγω της έλλειψης πρόσβασης του σε ινσουλίνη κατά τις απογευματινές και βραδινές ώρες και στάθηκε πολύ τυχερός μέχρι σήμερα για να είναι ακόμα ζωντανός.

Κατόπιν υπόδειξης «από τις φυλακές», μετά από υπογλυκαιμικό σοκ κατά το οποίο παρουσίασε δυσαρθρία και απώλεια μνήμης, το καλοκαίρι του 2019 υπέβαλε αίτηση προς το Ιατροσυμβούλιο ζητώντας την αποφυλάκισή του υπό όρους ώστε να εκτίσει το υπόλοιπο της ποινής του εκτός φυλακών, με βάση το άρθρο 21B(1)(ε)¹ του περί Φυλακών Νόμου του 1996, Ν.62(I)/1996 («ο

¹ «21B.(1) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και των περί Φυλακών (Γενικών) Κανονισμών και τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή Κατάταξης δύναται να επιτρέψει σε κατάδικο που –
[...]

(ε) είναι βαριά ασθενής ή κλινήρης, να εκτίσει μέρος της επιβληθείσας σ' αυτόν ποινής με το μέτρο το κατ' οίκον περιορισμού, με τέτοιους όρους, όπως ήθελε καθορίσει η Επιτροπή Κατάταξης, για όση χρονική περίοδο κρίνεται αναγκαίο βάσει της κατάστασης της υγείας του, η οποία βεβαιώνεται μετά από γνωμάτευση Ιατροσυμβουλίου και τη σύμφωνη γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα:

Νοείται ότι ο κατάδικος, ο οποίος επιλέγεται και αποδέχεται έκτιση μέρους της ποινής του με κατ' οίκον περιορισμό, θεωρείται ότι τελεί κατά πάντα χρόνο υπό καθεστώς φυλάκισης».

Νόμος»), γιατί είναι βαριά ασθενής. Το Ιατροσυμβούλιο συγκλήθηκε στις 12.9.2019 και αφού μελέτησε τον ιατρικό του φάκελο και εξέτασε τον ίδιο, αποφάσισε την παραπομπή του για εξέταση από ιατρούς επτά ειδικοτήτων. Ζήτησε δε καινούργιες εκθέσεις από κάθε ειδικό ιατρό προκειμένου να διατυπώσει την κρίση του συνολικά και τεκμηριωμένα. Λόγω του μεγάλου χρόνου που απαιτείτο για να διευθετηθεί η εξέταση του από ιατρούς στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, ο εφεσείων ζήτησε την άδεια της Διευθύντριας των Φυλακών για να εξεταστεί από ιδιώτες ιατρούς η οποία και του εδόθη. Οι εξετάσεις συμπληρώθηκαν αρχές Μαΐου 2020, όταν πλέον είχε επέλθει η πανδημία του κορωνοϊού, COVID-19. Κρίθηκε αναγκαία, τότε, η υποβολή αίτησης «για άμεση και πλήρη» αποφυλάκιση του. Η αίτηση, η οποία έγινε στις 17.3.2020 από τον δικηγόρο του, έθετε τον σοβαρότατο λόγο ότι είναι ανοσοκατασταλμένος και τυχόν μόλυνση του με τον κορωνοϊό θα ήταν για τον ίδιο θανατηφόρα. Στο αίτημα επισυνάφθηκαν όσες ιατρικές εκθέσεις-γνωματεύσεις είχαν λάβει οι δικηγόροι του από τους ειδικούς ιατρούς. Στις 19.5.2020 ζητήθηκε με επιστολή του δικηγόρου του η επίσπευση της σύγκλησης του επαναληπτικού Ιατροσυμβουλίου. Εν αναμονή της σύγκλησης του, ο δικηγόρος του έλαβε επιστολή από τη Διεύθυνση των Φυλακών ότι το Ιατροσυμβούλιο είχε ήδη συγκληθεί στις 7.5.2020 και

αποφάσισε αρνητικά στο αίτημα του καταλήγοντας ότι βάσει των *«πρόσφατων ιατρικών πιστοποιητικών που παρουσιάστηκαν ενώπιον του, ο κατάδικος δεν είναι βαριά πάσχοντας και σύμφωνα με ιατρικό λειτουργό του Τμήματος Φυλακών, στην καρδιολογική έκθεση δεν εντοπίζεται οτιδήποτε παθολογικό».*

Ισχυρίζεται, ο εφεσείων, ότι το Ιατροσυμβούλιο απέρριψε το αίτημά του χωρίς να τον εξετάσει, και θεωρεί πως συγκλήθηκε απλά για σκοπούς απόρριψης του αιτήματος. Επισημαίνει δε, ότι σε ανακοίνωση του Συμβουλίου της Ευρώπης ημερομηνίας 6.4.2020, αναγνωρίζονται σοβαροί κίνδυνοι για τη ζωή των κρατούμενων και ιδιαίτερα των ευάλωτων κρατούμενων από τον κορωνοϊό.

Ο εφεσείων, με την ένορκη δήλωση του, παραπονείται επίσης ότι τα εν λόγω Ιατροσυμβούλια, κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της αρχής της αξιοκρατίας και της αρχής του Κράτους Δικαίου, συστήνονται για να εγκρίνουν μόνο τους VIP κρατούμενους, δηλαδή άτομα υψηλού κοινωνικού κύρους. Διατυπώνει διάφορα ερωτήματα *«ευδεικτικά των πολλών προβληματικών σημείων που θέτουν εν αμφιβόλω την απορριπτική απόφαση του Ιατροσυμβουλίου»*, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη ζωή του και τον υποβάλλει, όπως

διατείνεται, σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Αναφέρει ακόμη ότι στο πλαίσιο των ενεργειών του για καταγγελία της απόφασης του Ιατροσυμβουλίου, ο δικηγόρος του είχε αποστείλει σχετική καταγγελία με επιστολή ημερομηνίας 2.6.2020, μεταξύ άλλων, στην CPT (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment) η οποία είχε συστήσει την υποβολή αίτησης για Habeas Corpus, για να του δοθεί αποτελεσματική θεραπεία και γενικά προς εξάντληση των εθνικών θεραπειών.

Ο εφεσείων παραπέμπει στις ακόλουθες αρχές της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ), για την ερμηνεία των Άρθρων 2 και 3 της ΕΣΔΑ, εισηγούμενος ότι εφαρμόζονται πλήρως στην περίπτωση του, πρωτίστως υπό το πρίσμα των ιατρικών γνωματεύσεων που επισυνάπτονται ως τεκμήρια στην ένορκη δήλωσή του:

«...σε ένα Κράτος Δικαίου, η συνέχιση της εκτέλεσης της ποινής προϋποθέτει ότι ο κρατούμενος έχει την ικανότητα να υποστεί την κράτηση. Αν και δεν μπορούμε να εξάγουμε γενική υποχρέωση αποφυλάκισης ή ακόμα μεταφοράς κρατουμένου σε πολιτικό νοσοκομείο, ακόμα και αν ο τελευταίος πάσχει από μία πάθηση ιδιαίτερα δύσκολη ως προς την αντιμετώπισή της το δικαστήριο δεν θα μπορούσε να αποκλείσει ότι, σε ιδιαίτερα σοβαρές συνθήκες, μπορούμε να βρεθούμε αντιμέτωποι με καταστάσεις στις οποίες η ορθή απονομή της ποινικής δικαιοσύνης απαιτεί

όπως λαμβάνονται μέτρα ανθρωπιστικής φύσεως για τη διασφάλιση της...Συνεπώς, σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου η κατάσταση του ασθενούς είναι απολύτως ασυμβίβαστη με την κράτησή του, το άρθρο 3 μπορεί να απαιτεί την αποφυλάκιση του ατόμου υπό ορισμένες προϋποθέσεις».

Εισηγείται περαιτέρω ότι σκοπός του νομοθέτη με τη θέσπιση του άρθρου 21 Β(1)(ε) του Νόμου, είναι να μπορούν βαριά ασθενή άτομα, όπως ο ίδιος, να εκτίσουν μέρος της ποινής τους με το μέτρο του κατ' οίκον περιορισμού με τέτοιους όρους όπως ήθελε καθορίσει η Επιτροπή Κατάταξης.

Προωθώντας τις πιο πάνω θέσεις ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου, οι συνήγοροι του εφεσείοντα εισηγήθηκαν ότι δικαιολογείτο η έκδοση του αιτούμενου με την αίτηση προνομιακού εντάλματος. Από την άλλη πλευρά, η συνήγορος των εφεσίβλητων πρόβαλε ότι το Δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία να εκδώσει το ένταλμα κάτω από τα περιστατικά της υπόθεσης και πως η αίτηση συνιστούσε κατάχρηση της διαδικασίας ενόψει της προώθησης εκ μέρους του εφεσείοντα άλλων διαδικασιών που αποσκοπούσαν στο ίδιο αποτέλεσμα.

Απορρίπτοντας το αίτημα, το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι η Ινδική νομολογία στην οποία παρέπεμψαν οι ευπαιδευτοί συνήγοροι

του εφεσείοντα δεν ήταν βοηθητική γιατί οι συνταγματικές πρόνοιες που ρυθμίζουν το ζήτημα της δικαιοδοσίας, παρέχουν ευρεία εξουσία στα Ινδικά Δικαστήρια να «εξειτάσουν περιπτώσεις αδικίας όπου και αν βρεθούν αυτές», ούτε η νομολογία του ΕΔΑΔ σε σχέση με το Άρθρο 3 της ΕΣΔΑ ήταν βοηθητική². Η δικαιοδοσία δε του Δικαστηρίου για έκδοση εντάλματος Habeas Corpus μπορούσε να ασκηθεί μόνο στην περίπτωση που ο αιτητής τελούσε υπό πραγματική παράνομη κράτηση ή φυλάκιση, που δεν ήταν η περίπτωση. Επομένως, το Δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία να λάβει οποιοδήποτε μέτρο προς την κατεύθυνση που ζητούσε ο εφεσείων.

Η έφεση προωθείται στη βάση δύο λόγων έφεσης, ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο εσφαλμένα έκρινε πως δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις έκδοσης προνομιακού εντάλματος Habeas Corpus και ότι προέβηκε σε αυθαίρετα και αντινομικά συμπεράσματα και ευρήματα τα οποία αντίκεινται με τα πραγματικά και νομικά δεδομένα της υπόθεσης.

Ο εφεσείων επανέλαβε ενώπιον μας τα όσα υποστήριξε πρωτοδίκως με εκτενή αναφορά σε ευρωπαϊκή, κυρίως, νομολογία και τις

² *Rozhkov v Russia, Application No. 64140/00, 19.7.2007* (σκέψη 104) και *Papon v France (No.1) Application No. 64666/01, 7.6.2001* (σελ.8)

συνθήκες κράτησής του οι οποίες λόγω της κρίσιμης, όπως την χαρακτηρίζει, κατάστασης της υγείας του, *«εγείρουν σοβαρά ζητήματα κάτω από τα άρθρα 2 και 3 της ΕΣΔΑ»*. Εισηγείται συγκεκριμένα, ότι η κατάσταση της υγείας του, όπως αποδεικνύεται εμπεριστατωμένα από τις ιατρικές γνωματεύσεις που επισυνάπτονται στην ένορκη δήλωσή του, είναι απολύτως ασυμβίβαστη με την κράτηση του στις κεντρικές φυλακές. Οι συνθήκες δε διαβίωσης του εντός των κεντρικών φυλακών *«συμβάλλουν στην επιδείνωση της κατάστασης της υγείας του πέραν της φυσιολογικής εξέλιξης των παθήσεων του επειδή είναι αντίθετες με του προτεινόμενο και ενδεδειγμένο χώρο και τρόπο διαβίωσης του λόγω των παθήσεων του»*. Υπό αυτές τις συνθήκες, η διατήρηση της κράτησης του στις κεντρικές φυλακές, συνιστά εξευτελιστική μεταχείριση υπό την έννοια του Άρθρου 3 της ΕΣΔΑ και εγείρει παράλληλα ζήτημα του Άρθρου 2 *«αφού οι αρχές γνωρίζουν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι υπάρχει πραγματικός κίνδυνος για τη ζωή του»*.

Στην αντίπερα όχθη, οι εφεσίβλητοι υποστηρίζουν την ορθότητα της πρωτόδικης απόφασης. Εισηγούνται ότι η εξέταση της ορθότητας της απόφασης του Ιατροσυμβουλίου των φυλακών δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου στο πλαίσιο της

δικαιοδοσίας του σε προνομιακά εντάλματα Habeas Corpus, υποδεικνύοντας παράλληλα ότι η θεραπεία αυτή δεν εκδίδεται στις περιπτώσεις προσώπων τα οποία έχουν καταδικαστεί από νόμιμο Δικαστήριο και εκτίουν την ποινή τους, όπως είναι η περίπτωση του εφεσείου. Πέραν τούτου, η υπό αναφορά αίτηση συνιστά κατάχρηση της διαδικασίας. Αυτό γιατί κατά το χρόνο καταχώρισης της εκκρεμούσε η έκδοση απόφασης στην προσφυγή υπ. αρ. 192/2019 ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου, την οποία καταχώρισε ο εφεσίων ισχυριζόμενος παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας εκ μέρους του Συμβουλίου Αποφυλάκισης να εξετάσει το αίτημα αποφυλάκισης επ' αδεία που υπέβαλε στις 7.6.2018. Δηλαδή και οι δύο διαδικασίες αποσκοπούσαν στον ίδιο κοινό στόχο της απελευθέρωσης του εφεσείου. Τα ζητήματα δε της παράνομης κράτησης του εφεσείου και της κατάστασης της υγείας του, αποτελούν δεδικασμένο καθότι είχαν εγερθεί από τον ίδιο στη διαδικασία της Έφεσης με αρ. 73/2012 [**Στέλιος Στυλιανού ν. Δημοκρατίας (2015) 2 ΑΑΔ 680**] από την καταδικαστική απόφαση του Κακουργιοδικείου.

Στις Φυλακές προσφέρονται ιατρικές υπηρεσίες σύμφωνα με τους Κανονισμούς 62-85 των περί των Φυλακών (Γενικών) Κανονισμών του

1997. Σε περίπτωση που κρατούμενος έχει ανάγκη από ειδική θεραπευτική αγωγή, η οποία δεν μπορεί να προσφερθεί στις Φυλακές, όπως ισχυρίζεται ο εφεσείων, αυτός παραπέμπεται σε κυβερνητικό νοσηλευτικό ίδρυμα ή σε ειδικό κυβερνητικό ιατρό εκτός των Φυλακών (Κανονισμός 70). Όταν η αναγκαία θεραπευτική αγωγή δεν μπορεί να προσφερθεί από τις κυβερνητικές ιατρικές υπηρεσίες, ο κρατούμενος μπορεί να παραπεμφθεί σε ιδιωτική κλινική είτε ύστερα από σχετική έγκριση του Διευθυντή των Φυλακών, είτε, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, κατόπιν επιθυμίας του ιδίου του κρατούμενου, νοουμένου ότι τα έξοδα βαραίνουν τον ίδιο, αφού αυτό εγκριθεί από τον Διευθυντή.

Παρέχεται δε η δυνατότητα στην Επιτροπή Κατάταξης, δυνάμει του άρθρου 21B του Νόμου να επιτρέψει σε κατάδικο ο οποίος είναι βαριά ασθενής ή κληήρης, να εκτίσει μέρος της ποινής του με το μέτρο του κατ' οίκον περιορισμού υπό όρους, βάσει της κατάστασης της υγείας του, η οποία βεβαιώνεται μετά από γνωμάτευση Ιατροσυμβουλίου και τη σύμφωνη Γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα. Διαδικασία η οποία ακολουθήθηκε από τον εφεσείοντα, χωρίς όμως θετικό για τον ίδιο αποτέλεσμα αφού το Ιατροσυμβούλιο έκρινε ότι δεν ήταν «βαριά πάσχουτας».

Το πρώτο θέμα που κατά λογική συνέπεια θα μας απασχολήσει είναι κατά πόσο το μέτρο του προνομιακού εντάλματος Habeas Corpus προσφέρεται σε περιπτώσεις όπως η παρούσα. Η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, τόσο σε πρώτο όσο και σε δεύτερο βαθμό, για την έκδοση εντάλματος Habeas Corpus, περιορίζεται στον έλεγχο της νομιμότητας της κράτησης, το δε ένταλμα εκδίδεται δικαιωματικά «και ως χρέος προς τη δικαιοσύνη οποτεδήποτε διαπιστώνεται ότι η στέρηση της ελευθερίας δεν εξουσιοδοτείται από το νόμο» (**Ριαλός (1990) 1 ΑΑΔ 820**) και χορηγείται *ex debito justitiae*, όχι όμως σαν θέμα ρουτίνας (βλ. **Re Corke [1954] 1 WLR 899**). Ως θέμα γενικής αρχής δεν χορηγείται σε πρόσωπα τα οποία έχουν καταδικαστεί ή που εκτίουν ποινή που έχει επιβληθεί νόμιμα, (βλ. μεταξύ άλλων, **Φανιέρος ν. Διευθυντή Φυλακών (2004)1 ΑΑΔ 937** και **Re Featherstone (1953) 37 Cr.App.R. 146**). Στο σύγγραμμα Basu's Commentary on the Constitution of India (6th edn) Vol.1 διαβάζουμε συναφώς (σελ.81):

«When habeas corpus does not lie. 1.If it appears on the face of the return that a person is in detention in execution of a sentence on indictment on a criminal charge, that would be a sufficient answer to an application for *habeas corpus*, except where the order of the criminal court *prima facie* appears to be without jurisdiction».

Το Ανώτατο Δικαστήριο, σε αιτήσεις Habeas Corpus, δεν έχει την ευχέρεια να ασκήσει όλες τις συνηθισμένες εξουσίες του και δεν θα

αντικαταστήσει τη διακριτική ευχέρεια του κατώτερου Δικαστηρίου ή Αρχής με τη δική του. Όταν πρόσωπο κρατείται δυνάμει διοικητικής απόφασης, το Ανώτατο Δικαστήριο, επιλαμβανόμενο αίτησης για Habeas Corpus, θα διερευνήσει κατά πόσο κρατείται σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Εάν στην όψη των πραγμάτων φαίνεται ότι υπάρχει νόμιμη εξουσία για την κράτηση, εναπόκειται στον αιτητή να αποδείξει ότι η κράτηση είναι παράνομη.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε από το πρωτόδικο Δικαστήριο υπαγορευόταν από τη φύση της θεραπείας που επιζητούσε ο εφεσείων, έργο του δε ήταν η διερεύνηση της νομιμότητας της κράτησης. Η στέρηση της ελευθερίας του εφεσείοντα στην προκείμενη περίπτωση, κατόπιν απόφασης του Κακουργιοδικείου, ενέπιπτε στην εμβέλεια του Άρθρου 5.1(α) της ΕΣΔΑ και η αίτηση για Habeas Corpus ορθά δεν αποσκοπούσε στην αναθεώρηση της καταδικαστικής απόφασης. Αποσκοπούσε, όμως, στην εξέταση από το Ανώτατο Δικαστήριο του ζητήματος της κατάστασης της υγείας του εφεσείοντα και στην αναθεώρηση, ουσιαστικά, της κρίσης της Επιτροπής Κατάταξης, η οποία λήφθηκε δυνάμει του άρθρου 21B του Νόμου και κοινοποιήθηκε στον εφεσείοντα με επιστολή του Επιθεωρητή Τμήματος Φυλακών στις 12.5.2020.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, σε αιτήσεις Habeas Corpus, δεν αναθεωρεί τους λόγους για την απόφαση του κατώτερου Δικαστηρίου ή Αρχής κατά την άσκηση της διακριτικής τους ευχέρειας, εν προκειμένω της Επιτροπής Κατάταξης ως η κατά Νόμο αρμόδια να αποφασίσει για την έκταση μέρους της ποινής του εφεσείοντα με το μέτρο του κατ' οίκον περιορισμού. Ούτε ελέγχει, το Ανώτατο Δικαστήριο, την ορθότητα της άσκησης της διακριτικής ευχέρειας. Το Ανώτατο Δικαστήριο, ενεργώντας δυνάμει του Άρθρου 155.4 του Συντάγματος, δεν ενεργεί ως Εφετείο, ούτε έχει συντρέχουσα με την Επιτροπή Κατάταξης εξουσία. Ο νομοθέτης δεν ηθέλησε να παραχωρήσει τέτοιο δικαίωμα σε κρατούμενο δυνάμει δικαστικής απόφασης. Άλλωστε, το Habeas Corpus δεν παρέχει γενική εξουσία σε Δικαστήριο να επιτρέψει την υπό όρους απελευθέρωση προσώπου το οποίο κρατείται νόμιμα.

Υπό το φως των πιο πάνω και σε συμφωνία με το πρωτόδικο Δικαστήριο, καταλήγουμε πως το μέτρο του Habeas Corpus δεν προσφέρεται για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Η διαπίστωση αυτή καθορίζει και την τύχη της έφεσης χωρίς να παρίσταται ανάγκη να ασχοληθούμε με τα άλλα θέματα που εγείρονται στα πλαίσια της έφεσης. Σημειώνουμε πως, όπως υπέδειξε το πρωτόδικο Δικαστήριο,

το υπόβαθρο των γεγονότων τα οποία ο αιτητής έθεσε, ενδεχομένως να είναι το αντικείμενο άλλης δικαστικής διαδικασίας, όμως δεν είναι ούτε για το πρωτόδικο Δικαστήριο ούτε, βέβαια, για το Εφετείο να συμβουλευσει τον αιτητή.

Παρά την κατάληξη στην οποία έχουμε αχθεί, ανωτέρω, θεωρούμε ότι πρέπει να τονιστεί η σημασία του Άρθρου 3 της ΕΣΔΑ εκ της απαγόρευσης ειδικά σοβαρών και απαράδεκτων συμπεριφορών από τα Κράτη. Το επίπεδο της απόδειξης παραβίασης του Άρθρου είναι ψηλό, προφανώς γιατί η υποχρέωση που εναποτίθεται στο Κράτος, σε αντιδιαστολή με υποχρεώσεις που προβλέπονται από κάποια άλλα άρθρα της ΕΣΔΑ, είναι απόλυτη. Το Άρθρο 3 δεν καθιερώνει γενική υποχρέωση στα Κράτη να απελευθερώνουν κρατούμενους για λόγους υγείας, επιβάλλει μάλλον υποχρέωση προστασίας της σωματικής τους υγείας, παρέχοντας, για παράδειγμα, την απαιτούμενη ιατρική αρωγή. Όπως τέθηκε στην **Rozhkov v Russia**, ανωτέρω, η οποία αναφέρεται στην πρωτόδικη απόφαση:

«However, Article 3 cannot be construed as laying down a general obligation to release detainees on health grounds. It rather imposes an obligation on the State to protect the physical well-being of persons deprived of their liberty»

(Βλ. επίσης, **R (VC) v SSHD [2018] EWCA Civ.57**).

Στην Κύπρο, θέματα που αφορούν στις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων, εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Φυλακών στο οποίο ένας κρατούμενος μπορεί να προσφύγει υποβάλλοντας παράπονο (άρθρο 25 του Νόμου). Αναμένεται δε ότι οι αρχές των Φυλακών θα μεριμνήσουν για την παροχή στον εφεσείοντα κάθε αναγκαίας ιατρικής περίθαλψης και φροντίδας.

Η έφεση απορρίπτεται.

Π. ΠΑΝΑΓΗ, Π.

Κ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Δ.

Τ. ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ, Δ.

Χ. ΜΑΛΑΧΤΟΣ, Δ.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ, Δ.